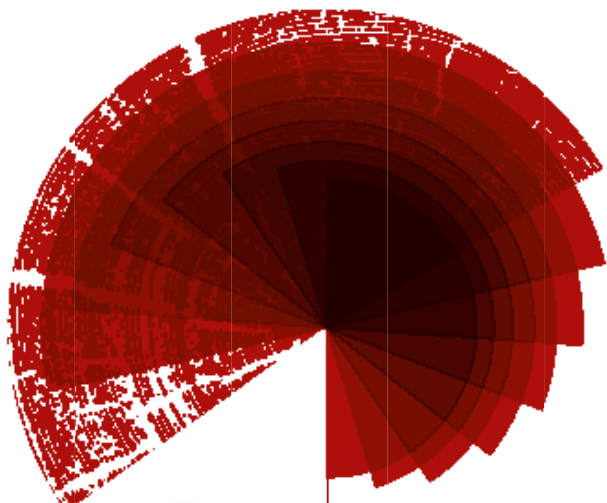

KONCERTNA
POSLOVALNICA

NARODNI
DOM
MARIBOR

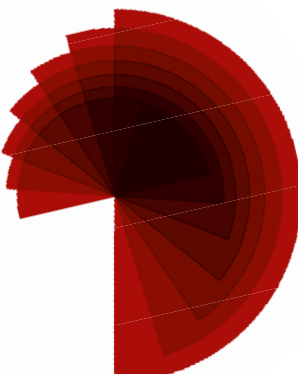
KOMORNI CIKEL 2017/2018
2. abonmajski koncert
Dvorana Union, Maribor, 14. november 2017 ob 19.30

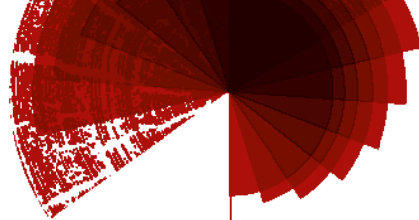
MATE BEKAVAC, klarinet
GODALNI KVARTET
AKADEMIJE KRONBERG

MIHA FIRŠT, kontrabas

»*Neznano*«

V sodelovanju s Cankarjevimi domom in Kulturnim centrom Nova Gorica.

SPORED

Pesem ptic (katalonska ljudska) za violončelo solo
(prir. P. Casals)

Chad Cannon (1985)

Državljan 13660 – Vinjete

1. vinjeta: »Ostali smo v manjšini«
2. vinjeta: »Veter je povzročil kaos majhnih delcev prahu«
3. vinjeta: »Skušam pozabiti ... in le zrem v nebo«
4. vinjeta: »Govorice: ... raznesli so most v San Franciscu«
5. vinjeta: »Zvonenje šestintridesetih zasilih jeklenih zvonov«
6. vinjeta: »Bili smo na dosegu svobode, pa vendar tako daleč«
7. vinjeta: »Spominska slovesnost v čast japonskega ameriškega vojaka«
8. vinjeta: »Ostala je zgolj puščava«

David Bruce (1970)

Gumboots – Gumijasti škornji

za klarinet in godalni kvartet

- I. Prvi del
- II. Ples I
- III. Ples II
- IV. Ples III
- V. Ples IV
- VI. Ples V

***

Heinrich Wilhelm Ernst (1812–1865)

Zadnja poletna roža (*The Last Rose of Summer*),

koncertne variacije na irsko ljudsko temo
v G-duru za violino solo

Bernard Herrmann (1911–1975)

Souvenirs de Voyage za klarinet in godalni kvartet

I. Lento: Molto tranquillo – Allegro moderato – Lento: Molto
tranquillo – Adagio

II. Andante: Berceuse

III. Andantino: Canto amoroso

John Corigliano (1938)

Stomp za violino solo

Arturo Cardelús (1981)

Namig na tango (za godalni kvintet in klarinet*)

I. Madrid

II. Boston

III. Anchorage

IV. Los Angeles

* kot kontrabasist gostuje Miha Firšt

Skupna poteza skladb z nocojšnjega repertoarja je zavezanost njihovih avtorjev filmskemu žanru, katerega zmagoviti kulturni pohod se je pričel v 20. stoletju in kmalu privabil tudi najvidnejše takratne umetnike, med temi številne Evropejce, ki so tudi zaradi napetih političnih razmer doma odhajali proti mamljivemu Hollywoodu. Tako je Avstrijo ob vse bolj naraščajočem antisemitizmu zapustil tudi Jud Erich Wolfgang Korngold, eden zadnjih velikih čudežnih dečkov klasične glasbe. Korngold je

za Hollywood ustvaril nekaj svojih največjih partitur, vanje pa je vnesel logiko opernega skladatelja, zavezanega predvsem izročilu Richarda Wagnerja. Kar pomeni, da lahko večji del filmske glasbe danes poslušamo kot nekakšno poenostavljeno verzijo Wagnerjeve glasbe, pri čemer skladateljem scenarij služi na podoben način, kot je Wagnerju lasten libreto.

Ameriški skladatelj **Chad Cannon** se je že dokazal kot orkestrator v velikih filmskih uspešnicah, kot sta trilogija *Hobbit* in *Godzila*,

redno pa piše glasbo tudi za serije in oddaje televizijskih hiš, kot so ESPN, NHK World, ABC in PBS. V svojih delih pogosto združuje elemente afriške in azijske tradicijske glasbe skupaj z elementi popularne, klasične in filmske glasbe. Leta 2014 je sprejel naročilo sklada Barlow, naj napiše skladbo za kvintet Farallon. Prav v času iskanja primerne gradiva za novo skladbo je Cannon obiskal Japonsko-ameriški nacionalni muzej v Los Angelesu, kjer se je spoznal z usodo številnih Američanov japonskega rodu, ki so bili med drugo svetovno vojno zaprti v ameriških taboriščih. Pri tem je naletel na knjigo umetnice Miné Okubo z naslovom *Državljan 13660*, v kateri avtorica na precej humoren način predstavi svojo »pot« od državno podprte umetnice do navadne »številk«, torej sumljivega državljana. Poleg muzeja v Los Angelesu in knjige Okubo je na skladateljevo imaginacijo močno vplival tudi obisk enega največjih taborišč Manzanar v kalifornijski puščavi kot tudi zgodba ameriškega vojaka japonskega rodu Sadao Munemoriya, ki je umrl dvaindvajsetleten aprila leta 1945, potem ko se je vrgel na granato, da je rešil tovariše. S tem dejanjem si je posthumno prislužil častno medaljo – eno izmed številnih, ki so jih prejeli člani tega v ameriški zgodovini najbolj odlikovanega odreda, v katerem so služili zgolj ameriški Japonci. Cannonova skladba razpada v vrsto oddeljenih epizod, ki slikajo različna razpoloženja, povezana z usodo ameriških Japoncev, medtem ko se zdi, da je glasba nabrana iz različnih etničnih tradicij. Zaradi izpostavljene vloge klarineta prevladuje okus po judovski klezmer glasbi.

Tudi skladba **Davida Bruca** prinaša politično-socialno tematiko, podoben pa je tudi material, na katerega se avtor naslanja, saj večinoma izhaja iz žalostnih ciganske glasbe, flamenka, klezmerja in drugih folklornih tradicij, medtem ko bi lahko v umetniški glasbi kot glavne vzornike našeli Stravinskega, Janáčka, Beria in Bartóka, torej skladatelje, ki so svojo inspiracijo iskali tudi v ljudski glasbi. Med naročniki Brucovih del najdemo številna ugledna imena in ustanove – od dvorane Carnegie do violinistov Gila Shahama in Daniela Hopea, violončelista Yo-Yoja Maja, pevke Dawn Upshaw, do virtuozna na mandolini Avija Avitala. V sezoni 2013/14 je bil Bruca tudi rezidenčni skladatelj Simfoničnega orkestra iz San Diego, prejel pa je tudi naročilo za novo opero Kraljeve operne hiše Covent Garden in festivala Glyndebourne.

Skladbo *Gumijasti škornji* so navdihnili plesi gumijastih škornjev, ki so se razvili kot posledica brutalnih razmer v južnoafriških rudnikih v času apartheida. Črnski rudarji so bili namreč drug na drugega priklenjeni z verigami, v poplavljenih rovih pa so nosili gumijaste škornje, ker je bila takšna »rešitev« za lastnike rudnikov

cenejša kot izsušitev rovov. Rudarji, ki se med delom niso smeli pogovarjati, so kmalu razvili posebno vrsto komunikacije, pri čemer so za sporazumevanje uporabljali rožljanje verig in udarce s škornji. Sčasoma so takšni »pogovori« verig in škornjev prerasli v prave plesе, ki kažejo na neuklonljivost človeškega duha. Takšno dvojnost med negativnim in pozitivnim (nečloveškimi delovnimi razmerami in neuklonljivim duhom) je skladatelj v skladbi predstavil v dveh delih – prvi je nežen in počasen, včasih hrepeneč ter izraža notranji mir, medtem ko je drugi vse bolj živahen in sestoji iz petih plesov škornjev, ki pričajo o silni vitalnosti.

Med klasične avtorje filmske glasbe pa gotovo sodi **Bernard Herrmann**. Že leta 1929 je vpisal študij kompozicije in dirigiranja na Univerzi v New Yorku, nato pa je skupaj z učiteljem dirigiranja predsedal na znamenito šolo Juilliard, ki pa se je mlademu glasbeniku zdela vse preveč konservativna, zato se je vrnil na univerzo, pri čemer je nanj najbolj vplival tečaj iz kompozicije in orkestracije avstralskega skladatelja Percyja Graingerja. Kmalu je ustanovil svoj lastni orkester, nato pa so že prišle prve zaposlitve v radijskih hišah, kjer je pisal scensko glasbo za različne serije. V teh »vajeniških« casih je razvil specifičen glasbeni slog, za katerega je značilna predvsem velika ekonomija sredstev v melodičnem in harmonskem pogledu. Pomemben preboj na področju filmske glasbe je predstavljalo njegovo sodelovanje z režiserjem Orsonom Wellsom v legendarnem filmu *Državljan Kane* (1940), čemur je sledilo stalno sodelovanje s filmskim studiem Fox in nato filmsko »partnerstvo« z Alfredom Hitchcockom. Tako je prav Herrmann avtor glasbe za filme *Vrtoglavica*, *Sever-severozahod* in *Psiho*, kar pomeni, da je strašljiva scena z nožem v kopalnici s predirljivimi zvoki visokih godal prav Herrmannov zvočni domislek. Po sporu s Hitchcockom je Herrmann sodeloval še z drugimi izstopajočimi filmski ustvarjalci, kot so François Truffaut (v filmu *Fahrenheit 451*), Brian de Palma in Martin Scorsese (*Taksist*).

Herrmannovo glasbo še posebej označuje posebna pozornost do orkestracije (bil je eden redkih hollywoodskih skladateljev, ki je za orkestracijo skrbel sam), izogibal pa se je tudi wagnerjanskemu delu z vodilnim motivom in periodično štirioglatostjo. Manj uspeha kot s svojo filmsko glasbo je imel Herrmann z deli, ki jih je namenil koncertnemu in opernemu odru. Njegovo zadnje koncertno delo je kvintet *Spomini s potovanja* iz leta 1967, ko je že prebival v Angliji. Skladbo lahko razumemo kot nekakšno posvetilo angleški kulturi, saj je vsak izmed treh stavkov povezan z drugo umetnino angleškega avtorja. Prvi stavek, zasnovan v formi loka (abcba) prinaša dolgo elegično linijo klarineta nad

mehkimi akordi godal, v nadaljevanju pa lahko v razloženih akordih klarineta in tremolu godal prepoznamo zavijanje vetra ter tako zasledimo navezavo na pesem »On Wenlock Edge« A. E. Housmana. Na drugi stavek, Uspavanko, je vplival roman Johna Millingtona Syngea – v preprosti tridelni formi se ljubki ritem siciliane izmenjuje s kontrastno idejo klarineta v binarnem metrumu. Zadnji stavek, ki so ga navdihnili beneški akvareli J. M. W. Turnerja, pa se pričinja z »ljubezenskim duetom« violini, ki se nato umakne bolj razigranim ritmom tarantelle.

Najmlajši med nocojšnjimi filmskimi avtorji je španski skladatelj **Arturo Cardelús**, ki je najprej študiral na konservatoriju v Salamanci, nato pa še na Kraljevi akademiji za glasbo v Londonu, Akademiji Franca Liszta v Budimpešti in na kolidžu Berklee v Bostonu. Širša javnost je nanj postala pozorna leta 2013, ko so člani Berlinskih filharmonikov pri njem naročili skladbo in ko so njegova dela spoznali na kanalu YouTube. Cardelús je orkestriral in napisal glasbo za več filmov oz. serij.

Skladbo *Namig na tango* je napisal prav po naročilu Berlinskih filharmonikov. V prvi stavek skladbe je skladatelj vključil tango, zaradi katerega je nanj postala pozorna javnost na YouTubeu, naslednji trije stavki pa organsko rastejo iz osnovne tango atmosfere. Posamezni stavki so poimenovani po mestih, ki so zaznamovala življenje skladatelja. Prvi stavek, Madrid, je posvetilo mestu, v katerem se je rodil, drugi stavek, Boston, je mesto, v katerem je študiral in srečal svojo ženo, Anchorage je rodno mesto skladateljeve žene in mesto, kjer sta se poročila, medtem ko je Los Angeles mesto trenutnega skladateljevega domovanja. Sam skladatelj poudarja, da ni specialist za tango, temveč da je skušal le napisati klasično skladbo, ki so jo navdihnili velikani tega plesa. Tako se v skladbi na nenavaden način prepletajo vplivi Piazzolle, Vivaldija in Carlosa Gardela.

Gregor Pompe

Ob delih za kvintet klarineta in godalcev se bodo trije člani kvarteta predstavili tudi kot solisti, s skladbami, ki glasbenike razodevajo v vsej njihovi muzikalni občutljivosti in tudi virtuozni veščini. Najbolj ponotrangena med njimi je gotovo katalonska ljudska *Pesem ptic*, uspavanka, ki opeva radost narave ob Jezusovem rojstvu. Čez meje Katalonije je spev ponesel eden najznamenitejših katalonskih osebnosti, slaviti violončelist Pau Casals, ki jo je v svoji priredbi pomenljivo zaigral ob začetku vsakega koncerta po svojem egzilu. Skladbi Heinricha Wilhelma Ernsta ter Johna Corigliana pa predstavljata enega najtrših orehov v violinistični

literaturi – medtem ko se mora violist v Ernstovih variacijah na irsko ljudsko pesem *Zadnja poletna roža* spopasti s tipičnimi virtuoznimi idiomi 19. stoletja, pa je naš sodobnik, ameriški skladatelj John Corigliano, pred violiniste postavil še nevidene zahteve – instrument mora biti uglasen drugače kot običajno, kar povsem spremeni znane prstne rede, ob tem pa mora glasbenik hkrati tudi topotati (od tod naslov skladbe – *Stomp*) po tleh, in sicer tako, kot to bolj ali manj večje počnejo tudi ljudski godci.

Barbara Švrljuga Hergovich

MATE BEKAVAC

Namesto življenjepisa

Klasična glasba je z vsemi svojimi bolj ali manj pisanimi pravili danes del show businessa.

Glasbeniki se prodajamo kot preizkušeno, uveljavljeno blago, ki je večkrat nagrajevano, certificirano in požegnano z vseh koncev. Image, pakiranje in prezentacija dominirata in narekujeja razmere na trgu ter modo. Program z neznanimi umetniki in skladatelji je zato po večini skoraj nemogoč.

Nocojšnji spored sem brez kake površne želje po šokiranju poimenoval kar »Neznano«, ker domnevam, da je večina glavnih protagonistov večera (morda počasi že kar vključno z menoj!) neznana večjemu delu občinstva. Prvotno sem si koncert zamislil kot spomine s popotovanj, saj sem želel domačemu občinstvu predstaviti tudi del programa in izbor skladb, ki so me na tak ali drugačen način zaznamovale v letih odsotnosti z domačih koncertnih odrov. Prav tako pa sem želel predstaviti vsaj nekaj mladih glasbenikov, ki jih vedno znova spoznavam v sklopu Akademije iz Kronberga, ki jo zaznamuje edinstven način šolanja in izobraževanja mladih.

Na svoji glasbeni poti sem imel srečo, da sem lahko spoznal najboljše pedagoge, dirigente in soliste, pa vendar lahko rečem, da sem se največ naučil na samem odru in sicer v mogočni družbi – od »pedigriranih« starih mačkov, modrih volkov, vzpenjajočih se zvezd in lisičk, mladih levov in petelinov, pa vse do predanih redkobesednežev.

Še enkrat k programu. Poleg manj znanih in etnično obarvanih skladb iz novejše zgodovine in današnjega časa sem želel v istem tematskem okvirju dati priložnost tudi individualnim predstavivam mladih kolegov, saj se predvsem tako pokažejo njihove kvalitete, ki jih ločijo od ostalih.

Seveda lahko pričujoči izbor označimo tudi kot filmsko glasbo ali celo »sodobno glasbo za telebane«; vendar menim, da bi s tem prezrli njeno pravo sporočilo. V ozadju večine skladb (z izjemo solističnih) tli glas posameznika, ki išče in tudi najde sonce v najbolj senčnih in temačnih situacijah človeškega obstoja (to je tisto, kar dela glasbo tako edinstveno, saj ji ni do nje same; peva vse drugo, le sebe ne ... in nam daje upanje na tisto, kar še ni tukaj). Čeprav do sedaj nisem praznoval rojstnih dnevo in obletnic, sem se odločil, da bom letos praznoval kar vsak dan. Našel bi kar nekaj razlogov, okroglih in manj okroglih, pa vendar praznujem le življenje in se poklanjam minljivosti. Čeprav se poklic glasbenika-pihalca na prvi pogled v mnogočem razlikuje od poklica športnika, pa imata kljub temu kar nekaj skupnih točk. Poleg discipline, mentalne in fizične vzrajnosti, ki je potrebna za rast, razvoj in negovanje vrhunske forme, je z leti čedalje bolj prisotna tudi utrujenost in obraba telesa ... (v Mozartovem času so pihalci, ko so jim izpadli zobje, predsedali kar na violi). Glasbo občutim kot čisto duhovnost in stoprocentno dajanje, zato je mojih nastopov vse manj. So pa zato še bolj iskreni in s tem še bolj dragoceni. V Sloveniji so v glavnem omejeni na klasičnoglasbeni abonma v Kulturnem domu Franca Bernika v Domžalah, kjer se lahko na malce drugačen način predajam in učim z glasbeniki, v katere verjamem.

Mate Bekavac

***

William Hagen, violina

Dvaintridesetletni ameriški violinist William Hagen je leta 2015 na Tekmovanju kraljice Elizabete prejel tretjo nagrado in s tem nadaljeval svoj vzpon kot vrhunski koncertni solist. Hagen je znan obraz koncertnih odrov v ZDA in na tujem. Nastopil je s številnimi vidnimi dirigenti in orkestri, nedavno tudi z Gidonom Kremerjem, Christianom Tetzlaffom in Stevenom Isserlisom, v okviru festivala Komorna glasba povezuje svet Akademije Kronberg (Nemčija). Med drugim je študiral na newyorški šoli Juilliard pod mentorstvom Itzhaka Perlmana, pri Robertu Lipsettu na glasbenem konservatoriju Colburn, jeseni 2016 pa se je kot študent Christiana Tetzlaffa pridružil prestižni Akademiji Kronberg. Igra na violino »Sennhauser« Guarneri Del Gesù iz leta 1735, ki mu jo je velikodušno posodilo Stradivarijevo društvo.

Mairéad Hickey, violina

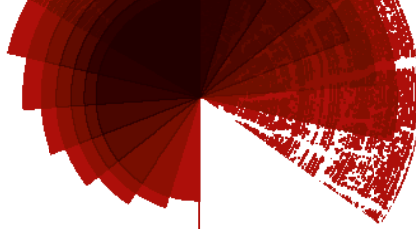
Irška violinistka Mairéad Hickey je prejemnica številnih nagrad ter redno nastopa v številnih pomembnejših koncertnih dvoranh doma in na tujem, na prizoriščih, kot so londonska Kraljeva festivalna dvorana, bonnska Beethovnova hiša in newyorška Carnegie Hall. Danes einaindvajsetletna violinistka študira pod mentorstvom Mihaela Martina na Akademiji Kronberg. Kot zavzeta komorna glasbenica se je večkrat predstavila na različnih festivalih, leta 2016 tudi na festivalu Komorna glasba povezuje svet Akademije Kronberg. Sodelovala je z glasbeniki, kot so Tabea Zimmermann, Fazil Say, Boris Berezovski, Pieter Wispelway ali Mate Bekavac. Je umetniška vodja komornoglasbenega festivala Ortús, ki ga je soustanovila leta 2016 v rojstnem Corku. Predaja se tudi tradicionalni irski glasbi in je prejemnica osmih naslovov na svetovnem prvenstvu za irskega goslača.

Gareth Lubbe, viola

Južnoafriški violist in alikvotni pevec Gareth Lubbe nastopa kot solist in komorni glasbenik po vsej Evropi, Ameriki, Afriki in Aziji. Nekaj let je bil prvi violist orkestra Gewandhaus v Leipzigu, nato pa je nastopil mesto predavatelja na umetnostni univerzi Folkwang v Essnu, kjer poučuje študente iz celega sveta. Redno gostuje in poučuje na festivalih, kot so Stellenbosch v Južnoafriški republiki, Kuhmo na Finskem ali festival komorne glasbe Purbeck v Angliji. Med njegove najaktualnejše projekte sodi godalni kvartet O/Modernt. Lubbe kot priznani alikvotni pevec nastopa in prireja mojstrske tečaje po vsem svetu. Posebej zanj je nastalo mnogo novih skladb, njegovo petje pa je zabeleženo tudi na številnih posnetkih za radijske postaje ter filme, pojavlja pa se celo v računalniških igrah.

Santiago Cañón Valencia, violončelo

Dvaindvajsetletni kolumbijski violončelist Santiago Cañón Valencia se trenutno prav tako izpopolnjuje na Akademiji Kronberg, pri Wolfgangu Emanuelu Schmidtu. Letos je osvojil tretjo nagrado na tekmoivanju kraljice Elizabete v Bruslju, ob tem pa je osvojil prve ali pomembne nagrade na številnih drugih uglednih tekmoivanjih po svetu. Nastopil je že z mnogimi orkestri v Evropi, obeh Amerikah, Aziji in Oceaniji. Izdal je že tri albume, prejel pa je tudi ugledno nagrado Monini na festivalu Spoleto 2017.

NAPOVEDUJEMO IN VABIMO

ANGLEŠKI KOMORNI ORKESTER JULIAN RACHLIN, vodja in violina

20. november 2017 ob 19.30, Dvorana Union, Maribor
2. koncert Orkestrskega cikla in za izven
Spored: Ludwig van Beethoven

SCHUBERTOV OKTET

Alexander Janiczek, violina; Tanja Sonc, violina;
Ribal Molaeb, viola; Timo Veikko Valve, violončelo;
Iztok Hrastnik, kontrabas; Maximiliano Martín, klarinet;
Žarko Perišič, fagot; Boštjan Lipovšek, rog

19. januar 2018 ob 19.30, dvorana Union, Maribor
3. koncert Komornega cikla in za izven
Spored: Jean Françaix, Franz Schubert

◀ NARODNI DOM MARIBOR ▶

Informacijska pisarna Narodnega doma Maribor, uradne ure: vsak delavnik od 10.00 do 17.00,
v soboto od 9.00 do 12.00 ter uro pred vsako prireditvijo. Dvorana Union: uro pred vsako prireditvijo.

☎ (02) 229 40 11, 229 40 50, 031 479 000, 040 744 122

✉ vstopnice@nd-mb.si; spletni nakup vstopnic: <http://nd-mb.kupikarto.si/>

📘 www.facebook.com/narodni.dom.maribor

🌐 www.nd-mb.si

VEČER
RADIO CITY

Naklada: 250 kosov, brezplačen izvod.